

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 18. august 2010

Sag 322/2009 og 323/2009

(1. afdeling)

A

(advokat Tyge Trier, beskikket)

mod

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration ved minister Birthe Rønn Hornbech
(kammeradvokaten ved advokat Henrik Nedergaard Thomsen)

I tidligere instans er af Østre Landsrets 11. afdeling afsagt kendelse den 15. oktober 2009 og truffet beslutning den 26. oktober 2009. Procesbevillingsnævnet har den 4. december 2009 meddelt tilladelse til, at afgørelserne indbringes for Højesteret.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Torben Melchior, Peter Blok, Lene Pagter Kristensen, Poul Dahl Jensen og Michael Rekling.

Påstande

A har principalt påstået Østre Landsrets kendelse af 15. oktober 2009 omgjort, således at retssagen behandles i henhold til de regler, som var gældende ved sagens anlæg, subsidiært således at dele af retssagen behandles i henhold til de regler, som var gældende ved sagens anlæg. Mere subsidiært har han nedlagt påstand om, at Østre Landsrets beslutning af 26. oktober 2009 omgøres, således at han gives mulighed for at vælge, hvilken særlig advokat der skal udpeges.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har påstået stadfæstelse af begge afgørelser.

Anbringender

A har navnlig anført, at de nye procesregler i udlændingelovens kapitel 7 b, jf. lov nr. 487 af 12. juni 2009 (ændringsloven), ikke finder anvendelse, da han har en berettiget forventning om, at hans sag behandles efter de regler, som var gældende, da sagen blev anlagt i begyndelsen af januar 2009. Han bestrider, at dansk rets almindelige udgangspunkt er, at nye processuelle regler for domstolsbehandling gælder fra reglernes ikrafttrædelsestidspunkt også for allerede verserende sager. Ændringsloven kan direkte henføres til hans sag og griber afgørende ind i en konkret retstvist, hvilket under henvisning til magtfordelingsprincippet i grundlovens § 3 er betænkeligt. Afskæringen af ham og den af ham valgte advokat fra dele af det materiale, der indgår i sagen, tilsidesætter hans rettigheder i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Under alle omstændigheder vil anvendelsen af de nye regler indebære en så alvorlig forringelse af hans retssikkerhed, at de ikke bør tillægges tilbagevirkende kraft. Anvendelsen af de nye procesregler med tilbagevirkende kraft giver tillige anledning til uklarhed, tvivl og tilfældigheder.

Til støtte for den subsidiære påstand har A anført, at sagen mod Integrationsministeriet omhandler en række påstande, der rækker ud over en prøvelse af farevurderingen og afgørelsen om udvisning efter § 25, nr. 1, i udlændingeloven. De nye procesregler bør derfor ikke finde anvendelse på de dele af sagen, som ikke direkte angår farevurdering og inddragelse af opholdstilladelse.

Til støtte for den mere subsidiære påstand har A anført, at udpegningen af den sikkerhedsgodkendte advokat er sket, uden at A er blevet hørt. Der er ikke væsentlige grunde, som kan berettige, at han ikke gives mulighed for at vælge en særlig advokat, som han kan have tillid til.

Integrationsministeriet har navnlig anført, at de nye procesregler i udlændingeloven finder anvendelse i den foreliggende sag, hvilket fremgår udtrykkeligt af ikrafttrædelsesbestemmelsen i ændringslovens § 3, stk. 2. Procesreglerne sikrer adgang til kontradiktion i det omfang, det kræves efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Ikrafttrædelsesbestemmelsen i ændringsloven er ikke i strid med grundlovens § 3, idet de nye regler ikke afgør en konkret tvist mellem parterne, men alene fastlægger en processuel fremgangsmåde for behandlingen af sager om personer, der er vurderet at være til fare for statens sikkerhed. Beskikkelsen

af den særlige advokat er sket i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der foreskrives i bemærkningerne til lovens § 45 e, jf. Folketingstidende 2008-09, lovforslag nr. L 209 side 49.

Højesterets begrundelse og resultat

Det bemærkes, at landsrettens afgørelse af 15. oktober 2009 vedrørende anvendelsen af de nye regler i udlændingelovens kapitel 7 b må anses for en delafgørelse, jf. retsplejelovens § 253. Tilladelse til indbringelse for Højesteret skulle derfor være givet af Højesteret og ikke af Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, jf. § 253, stk. 4.

Det fremgår udtrykkeligt af § 3, stk. 2, i lov nr. 487 af 12. juni 2009, at de nye regler i udlændingelovens kapitel 7 b også skal anvendes på allerede verserende sager.

Den ordning, der er gennemført ved disse regler, må som sådan anses for at være forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. herved bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 19. februar 2009 i sagen A m.fl. mod Storbritannien. I dommen, som angik frihedsberøvelse, udtalte Domstolen bl.a., at den frihedsberøvede gennem det åbne materiale skal modtage tilstrækkelige oplysninger om beskyldningerne mod ham til, at han på effektiv måde kan give instruktioner til den særlige advokat (præmis 220). Tilsvarende må gælde i sager om domstolsprøvelse af en udvisning efter udlændingelovens § 25, nr. 1, men Højesteret kan ikke under det foreliggende kæremål på forhånd tage stilling til spørgsmålet om iagttagelse af denne forudsætning.

Den omstændighed, at de nye processuelle regler også finder anvendelse på allerede verserende sager, kan ikke anses for stridende mod Menneskerettighedskonventionen.

Allerede fordi de nye regler alene er af processuel karakter og ikke afgør en tvist, kan anvendelsen af reglerne på allerede verserende sager heller ikke anses for stridende mod grundlovens § 3.

As principale påstand tages herefter ikke til følge.

Der foreligger en sådan sammenhæng mellem de påstande, der under hovedsagen er nedlagt af A, at der heller ikke kan gives ham medhold i den subsidiære påstand om opdeling af sagen.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse af 15. oktober 2009.

For så vidt angår landsrettens beslutning om at beskikke advokat Henrik Steen Andersen som særlig advokat for A, tiltræder Højesteret, at der i almindelighed skal ske beskikkelse af den advokat, der ”står for tur”. Da A ikke er fremkommet med begrundede indsigelser mod, at advokat Henrik Steen Andersen beskikkes, stadfæster Højesteret også landsrettens beslutning af 26. oktober 2009.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse af 15. oktober 2009 og landsrettens beslutning af 26. oktober 2009 stadfæstes.